

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Oliverii Florentii Waterloop Congreg. Oratorii B. Mariae
Aspricol. Presbyteri Monita Spiritvalia Et Moralia
Tetrastichis distincta**

Waterloop, Oliverius F.

Antverpiae, 1657

Sancti Philippi Nerii Congregationis Oratorii Fvndatoris Monita Ascetica
Selecta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9689

SANCTI
PHILIPPI NERII
CONGREGATIONIS ORATORII
FUNDATORIS
MONITA ASCETICA
SELECTA:

LATINE REDDITA
à R. P. OLIVERIO FLORENTIO WATERLOOP,
Congregationis Oratorij Aspricollis
Presbytero.

NEW YORK
PHILIPPINE
CONGRUATION'S ORATORY
EVN DATORIS
MOMITA ASSOCIATA
S E L E C T A

LATINE REDDITA
A R. F. OLIVARIO FLORENTIO WATERBURY
Congregationis Oratoris Philippinae
Paderbornae

P R O O E M I V M.

ANCTUS PHILIPPUS NERIUS, Presbyter Florentinus, illustrem illam Sacerdotum familiam Romæ primùm instituit, quæ cum ab Oratorio D. Hieronymi, unde duxit originem, tum vel maximè ab Orationis assidua peculiari studio, CONGREGATIONIS ORATORII nomen obtinuit. Fuit autem in illo beatissimo Viro ea lux mentis, quæ & hominum sæpè captum fugeret, & fidem omnino superaret; in cuius arce, dicam an apice, sedem ac domicilium fixisse visa est omnium corona virtutum. Ille enim fuit ille Vir, cuius igneum cor nihil aliud quàm sacri illius secretique amoris eximium sanè specimen fuit, imò prodigium. Tanto, tamque omnibus retrò sæculis inaudito divinæ caritatis flagrabat incendio. Quod ne generis humani damno lateret, DEVS Opt. Max. ipse amor, & amoris fons, universo nunc Orbi liquere voluit. Voluit castissimum pectus igne illo cælesti non calere tantùm, sed & sic ardere, ut etiam luceret. Noluit optimæ menti calitus infusæ sapientiæ deesse radios, quibus inlatentem cordis ardorem palàm faceret. Quin & oris aliquâ eminere facundiâ foris ille debuit, cuius præcordia virgineis facibus intus aestuabant; ut idem diviniore eloquii niteret gratiâ, qui innocentissimæ conversationis sanctimoniâ fulgebat. Sic igitur intus caluit, ut luceret foris; sic arsit affectu, ut in effectus erumperet Orbi mirandos magnus hujus ævi Thaumaturgus,

non ore umquam ditior quàm opere. Sed neque salutarium sermonum antè satur, quàm suæ flammæ vestigium aliquod intimis auditorum penetralibus impressum animadverteret. Imò nec insiti desiderii sibi visus est abundè compos, nisi dilectissimos Alumnos pari secum flammâ videret afflatos & involutos: quâ nimirum sensim ustulati, ac deinde medullitus accensi, nobili sui Ducis exemplo, quidquid sub celo cæcitas humana suspicere, id omne, ceu quisquiliæ, venti & temporis spolia, liberimâ mente despicerent. Nec sanè quidquam antiquius, aut magis in votis habuit, quàm ut solis æternorum bonorum desideriis suorum in Christo Filiorum corda paterent; procul scilicet abjectis, penitusque exclusis fluxarum atque interiturarum rerum curis; quò tranquillius, purgatâ iam, & ad internam Christianæ letitiæ pacem collectâ mentis acie, Orationis assiduitate oblectarentur: atque ita, diuinæ familiaritatis suavitate subinde pasti ac refecti, libenter admodum ab æternæ Veritatis ore penderent, atque in dies erudirentur. Tanti enim illi semper fuit ista humani intellectus longâ beatæ spei expectatione orandi que patientiâ subacti, & jam velut à Dei nutu sive monitu penduli docilitas, ut hanc unam virtutem totius spiritualis ædificij basim esse censuerit & fundamentum. Quo feliciter jactò, nihil ambigere potuit de facillimâ suorum manu ductione ad eam, quæ Ecclesiasticum statum decet, morum atque honestæ conversationis disciplinam; certus, quantum reliquæ structuræ superesset, id omne nonnullâ cum rerum atque ingeniorum peritiâ, tum sedulâ Christianæ caritatis industriâ

striam facile posse ad fastigium culmenque perducere. Eorum itaque, quorum directionem suscepisset, suorum praesertim Alumnorum, omnium ac singulorum consilia, diligentibus indagine perquisita atque explorata, solebat pro vario cujusque captu atque indole, ad unicum illum salutis aeternae scopum fortiter dirigere; simulque, prudentiam planè divinam, ad evidens aliquod humani generis bonum suaviter ac solerter collineare: eaque dexteritate etiam optima suorum desideria moderari, ut quidquid perspectis seu naturae dotibus, seu congenitis animi propensionibus, huic aut illi ad virtutes asequendas, Dei gratiam promerendam, placere ac prodesse didicisset, hoc ipse tamquam à Domini spiritu profectum, eiusque benignae voluntati consentaneum, sententiae suae sive consilij calculo comprobaret. Sentiebat quippe Vir caelitus afflatus hanc Rectionis propè divinam formulam iis hominibus, qui ad vitae communis institutum satis à naturam & moribus comparati, Dei sanctioribus obsequiis se suaque volentes libentesque tradidissent, longè aptius convenire, quàm cætus cujuscumque monastici regulas ullas sive leges. Atquod ut nec ad eiusmodi virorum Ecclesiasticorum Collegia vel in officio continenda, vel in ævum continuanda, votorum aut juramentorum vincula admodum necessaria esse judicaret. Quocirca eos, qui Romanae Congregationi nomen initio darent, non aliàm quàm Christianam dilectionis, aut communi Ecclesiasticae disciplinae lege voluit adstringi. Ex cujus deinde accuratâ observatione, mores apud eos optimi, usu magistro introducti receptique, paucisque aliquot constitutionibus

bus postea firmati, in unum Institutorum Volumen redacti sunt: quod PAULI V. summi Ecclesie Pastoris ac Judicis auctoritate comprobatum est anno Domini supra millesimum sexcentesium duodecimo. Eandem porro institutionem alia ex Romanam prognata Congregationes sunt secuta: in quibus fixo ratoque more eadem regiminis norma recepta est, ac demum peculiari decreto firmata: adeo ut si quos ab ea discessionem meditari aut moliri contigerit, velleque seipsum aliosve arctare voti aut juramenti novo aliquo nexu; his quidem ad alia Cœnobia transire liceat, atque illic ex instituti regulam vota facere. Sed ea tamen lege, ut emanatores ejusmodi, sive desertores domo, ac pristini juris possessione ipso suo facto excidant, & penes ceteros, etiam numero longe inferiores, sit integrum ius in universa Collegij bona, quocumque ea loco sita fuerint. Quod autem prudentissimus animorum ductor arctiore illam votorum via suos ducere noluerit, præter internos à Deo instinctus, rationes quoque non defuerunt, quibus in hoc animi proposito firmaretur. Nam etsi religiosam semper observantiam Regularium Ordinum ac votorum Professores veneraretur; attamen innumera illa, eademque sanctissima toto jam Orbe sparsa variorum Ordinum instituta animadvertentibus vis abunde posse sufficere, quibus pia illa votorum vincula præeligenda viderentur. Sed & præ oculis illi semper fuit antiquus ille decor & venustas filie Regis, Ecclesie sanctæ Dei, quam magnopere optabat gratam illam suam circumamictam incedere varietate, atque ita veterem illam in suam Hierarchiam retinere ac tueri dignitatem, quam primis & Aposto-

Aposto-

Apostolicis temporibus eam claruisse didicerat. Cui rei id temporis instauranda nihil convenientius magisque opportunum fore censuit, quam tale aliquod Ecclesiasticae vitae genus, quod aurea mediocritatis velut norma quaedam esset inter huius seculi licentio-rem vitam, & ea praesertim monasteria, quae ad externam rigoris & asperioris disciplinae, non omnibus aequè facilem, strictioris vinculi nodo constringuntur. Ut si quibus animus quidem esset mundo ejusque vanitati valefaciendi, neque tamen valetudo alia ve animi aut corporis constitutio suppeteret ad duriores illas corporis afflictationes invictà humerorum patientià perferendas, iis quoque piorum Sacerdotum aliqua familiae paterent, ab indocilibus atque indomiti vulgi facibus, & secularium negotiorum turbis abjuncta: ubi rerum aeternarum contemplatione, jugis Orationis exercitio, inculpatae vitae exemplo, verbi divini ministerio, & aliis Christianae pietatis officiis, suae & proximorum salutis pro gratia & celitus accepti talenti modulo consulere, nec minùs utilem operam dare queant universae Ecclesiae Dei in aliquo Martha munere aut Magdalena, quàm si temerè, & ut fit, nec liquido vocati in Monastica septa semet abdidissent.

Et licet, quàm semper excelluit animi demissione ac modestià, Congregationis Oratorii se semper auctorem studiosè negaverit, Deoque ejus originem, progressum ac perfectionem acceptam tulerit; suos tamen nequaquam impedire potuit, quò minùs eum pro sui Ordinis optimo Parente atque Auctore, quoad vixit, agnoscerent:

à cu-

à *cujus ore pendere, unica illorum erant deliciae; illius exemplis & monitis ad omnem Christiana Vita perfectionem erudiri, praeipuum desiderium.*

Nos monita S. Patris praecedenti Opusculo sparsim, prout res ferebat, Carmine dedimus. Ne autem pius Lector in discernendis iis ab aliorum sanctorum & sapientum virorum placitis & dictis frustra laboraret, visum est illorum selectiorem centuriam solutâ oratione hîc adjungere.

S. PHILIPPI NERII
 CONGREGATIONIS ORATORII
 FVNDATORIS
 MONITA ASCETICA
 SELECTA.

I.

SA N C T I Patres & antiqui Monachi contemptum rerum caducarum, despicientiam sui, & ceterorum hominum venerationem, pro Christianæ vitæ elementis, ac virtutum solidarum initiis habuerunt.

Tu, tantorum ut magistrorum docilem te præbeas discipulum, terrena hæc & caduca mundi sperne; homines omnes in honore habe; te verò diligentissimè inspectum vehementer despice: ab aliis verò sperni, sapiens cælo videberis, si pro nihilo ducas; sapientior, si & beneficii loco habeas.

II.

DE O semper placuit animi modestia; nec umquam ille desiit ab hominibus humilem de seipsis sensum exigere, & exiguam, ac propè nullam humanarum virium æstimationem. Nec verò quidquam est, quod divinus ille oculus detestetur magis, quàm videre hominem miseriis undiq; cinctum, & tamen sensûs proprii vanitate, & ementiâ de se opinione inflatum ac tumentem.

Tu, ne isti oculo displiceas, exue omnem tui fiduciam; intuere seriò quàm in eius conspectu nihil sit totum illud, quod esse, scire, aut posse te putas: atque in nihilo tuo positus,

K k

tus,

tus, nihilque boni de te sentiens, totus à divinâ gratiâ pendebis supplex, & placebis; & parvulus coram te, nihil oberit quin magnus fias coram Domino.

Adeo superbiæ inimicus erat S. PHILIPPUS; ut licet blandè jucundèq; cum omni sceleratorum genere versaretur, atamen elatioribus inflatisq; ingeniis attemperare se nullâ ratione posse videbatur.

III.

ERrat, & suæ salutis malè consulit, qui viribus nixus humanis, vitiorum non vitat illecebras, & occasiones peccandi; sed velut de præsentis statu securus, casum imminens non reformidat. Quantò enim fortior ac firmior sibi videtur, tantò est lapsui propior, & probrosæ animi ruinæ. Qui ergo peccatum, & quidquid Lex divina vetat, devitare voluerit, neutiquam sibi fidat, neque suarum imbecillitati virium, opinione vanâ, quidquam adscribat. Deo potiùs fidenter iuxta ac modestè dicat: Nequaquam mihi fide Domine; nec à me aliud, quàm quod malum est, expecta. Nisi enim auxiliatricem manum tu mihi benignè porrexeris, certò perii.

IV.

QVando ut homines peccamus, credamus Deum istud frangendæ superbiæ nostræ causâ permisisse. Nihil verò est homini perniciosius, quàm delicti aut erroris propugnatio & defensio. Resipiscat igitur quisquis lapsus est, dicatque ingenuè: En latentis in me superbiæ fructum. Cecidi, minimè casurus, si mitis fuisset, & humilis corde.

V.

DEbet is, cujus error aut vitium notatur aut corripitur, latâ humiliq; mente, & fronte hilari, verba monitoris excipere; non autem intempestivâ mœstitiâ, aut aliquo bilis atræ fomento animum contrahere. Etenim plus sæpè animo detrimenti asserere solet ipsa reprehensionis fuga, aut proterva excussio, quàm illud ipsum vitium, quod antè iure reprehendebatur.

VI. Vbi

V I.

Vbi Christianæ caritatis ratio id exiget, vt vir quispiam primarius sui erroris aut culpæ admoneatur, efficacioris erit solertiæ, si salubre monitum flexu quodam in personam aliam transferas. Hoc enim ille schemate suaviter ictus & eruditus, mali, quod in se deprehenderit, medelam facilius admittet: neque erit cur officioso monitori succenseat, quòd quasi magistrum agere ausus, virgulam apud eum censoriam temerè usurparit.

V I I.

Qui ad internam lucem pacemque proficere seridè cogitat, necesse habet vitiosæ calliditatis argutias, & celeres animi motus coërcere, vigiliq; modestiæ freno audaciora cohibere iudicia ratiocinativæ facultatis. Hæc enim, si habenas vel paululum laxes, aded prona semper promptaq; esse solet ad hominum dicta factaque aliorum accipienda, ut nec à divinis operibus aut oraculis discutiendis sibi censeat abstinendum. Ne igitur mens suis excogitationibus nimium credula, sui que captus prætergressa limites temerè efferatur & euanescat; operæpretium erit pravo atque invercundo isti acumini Christianæ disciplinæ compedes impingere; firmum ratumque habere, nihil ab optimo Deo fieri, quod ipsum non sit optimum; licet nobis, rerum sæpè & causarum ignaris, aliter fortasse videatur: aliorum quoque sententiæ, concordia studio, facilè cedere, libenter assentiri; partes eorum tueri, dictis favere, ab illis stare: & quæcumque ab aliis dicuntur aut fiunt, æquo animo accipere, & in partem optimam, quæ licet, interpretari.

Semper Magister morum eò dirigebat artem suam, ut intellectus nostri rationalem partem, quæ ad ratiocinandum & iudicandum naturâ suâ inclinatur, ab arrogantibus cogitationibus, & iudiciis, & ratiociniis cohiberet; ne quisquam in oculis suis sibi prudens videretur, & superbe saperet. Nam qui dat mentem suam

ad consultationes & propria iudicia facienda, secundum ea que sibi proponuntur, sibi ipsi prudentiam arrogat: & ubi quis incipit videri prudens, ibi incipit extollere oculos mentis; & ubi oculos per superbiam sustulit, ibi cadit à virtutibus, & in limbum vitiorum demergitur. Solent verò huiusmodi homines multum tribuere propriis sententiis, & pro earum defensione acriter contendunt, & discordant aliis, aliter sapientes. Deinde incipiunt iudicare aliena facta, & contra illa immurmurare, & sepe contra Præpositos, & iussu ipsorum oblatrant, & contumaces evadunt & inobedientes; & de seipsis præsumentes eò perveniunt, ut cuncta, que in Congregatione aguntur, velint suo iudicio magis quàm aliorum consilio determinari: quod genus superbiæ perniciosissimum est, & multis erroribus & illusionibus expositum. Hinc erumpit divisio inter Fratres, confunditur pax, frigescit caritas; & dum suam prudentiam omnia metiuntur, nimis proprio fidentes iudicio, sibiipsis placentes, facti magni in oculis suis, propriam statuendo iustitiam, ignorant eam que Dei est. Igitur ipse volens siccare fontem tot malorum, exercitabat quos noverat ad huiusmodi rationalia iudicia propensos, ut captivarent intellectum, deponerent proprium iudicium, aliorum facta non discuterent, sibi non crederent, omniaque in meliorem partem traherent: & nonnumquam his proponebat faciendam aliqua, que humanae rationi non videbantur consentientia, & proprio iudicio intellectus sui adversa; volebatque, ut sine propria consultatione, & sine intellectus reflexione, sese ad illa faciendam accingerent, quamquam rationalis portio remurmuraret: & ita sese contra singularitatem intellectus sui exercerent, donec apud se ipsos prudentes non essent, nec propria inniterentur sapientiæ, & per aliena facta & dicta, simplici & puro oculo pertransirent, nihil temerè iudicantes, nihil superbè sapientes, equi bonique, omnia ducunt; & cum factum excusare non possent, defenderent intentionem, consuescerentque semper magis aliorum, quàm proprio iudicio deferre.

VIII.

Quisquis suspensiones sinistras, temeraria iudicia, obloquia clancularia, & queribundas de proximo susurrationses serio vitare volet; domi, id est apud se, adeoque in seipso habitet

habitet; neque censorem aut iudicem agat dicti, facti, moris aut vitæ alienæ.

I X.

DVcit ad metam via; & ad unam non una: at seridè cavendum nobis est, ne viæ vel eligendæ vel tenendæ sic immoremur, ut ad metam properare desinamus. néve adiuventis sive mediis sic adhærescamus, vt finis & scopi propositi obliviscamur. Magno igitur in errore versantur, seque ipsos miserè fallunt, qui cibi potusque abstinentiâ, ciliciis, multis longisque itineribus pietatis causâ susceptis, aut aliis laborum asperitatibus corpusculum dumtaxat affligunt; in quibus, velut omni pietatis officio bellè perfuncti, ceterà securi, conquiescunt, & velut gradum sistunt: ignari, frustra esse hæc omnia, si non per ista deturgere discat innatus homini superbiæ tumor; si non per ista à terrenarum rerum curis avulsi, ad salutarem Dei timorem, & promptam divinæ Legis observationem, atque ita ad ipsum Deum pleno defæcati cordis affectu diligendum colendumque trahamur ac traducamur.

X.

AD Christianæ perfectionis culmen aspiranti, obedientia via est rectissima, & quasi compendiaria; plurisque omnino hic habendus est, qui nutu ductuque alieno vitam pluribus obviam, & communi bonorum vsu probatam ac receptam vivit, quam qui electione propriâ asperius aliquod & singulare vitæ genus sectatur. Est enim obedientia verissimum illud purissimumque holocaustum, quod in ipsâ cordis arâ Deo offertur. Magno igitur studio, in dè & conatu, si opus est, violento, exercenda est atque exhibenda; in iis etiam rebus, quæ vix momenti ullius esse videbuntur. Nam talibus velut præludiis exercitatus animus, ad obtemperandum deinceps etiam in arduis ac difficilibus promptior valentiorque evadit.

X I.

Qicumque viam Dei iam ingressi, in eâdem quoque magno animi sui fructu progredi seridè desiderât, eos oportet

tet Superiorum fidei ac manuactioni se, suiq; curam omnem plenè committere. At verò iis qui sui adhuc iuris & arbitrii sunt, nulliusq; sub regimine vitam agunt liberam, omnino convenit simplicissimâ fiduciâ ductum sequi periti ac prudentis Sacerdotis, eiq; tamquam voci Dei, & Dei vices gerenti sponte morem gerere. Ad eam normam quisquis vivit, intrepidus vivit, & futuri securus; vt qui suarum actionum nullam Deo iudici rationem sit redditurus. Et verò numquam finet Deus talem conscientix directorem eò erroris prolabi, ut quidquam præcipiat, vetet aut suadeat, quod saluti aut bono obstare queat verè pœnitentis. Est autem ductor ille conscientix perquàm maturo consilio ac iudicio deligendus; idq; nonnisi Dei ope & gratiâ crebris ac sinceris precibus imploratâ. Veruntamen ab eius sic electi directione resilire, nisi causæ omnino graves urgeant, ne-tiquam decet: quin & id temerè fecisse, multis sæpè nocuit. Videns enim invidus dæmon, non posse se hominem tali præsidio cinctum tutumq; in peccati foveam protrudere, id curat sedulò, ut pœnitens non nisi timidè ac diffidentèr, quidquid earum est rerum quas mente agitat aut versat, Sacerdoti palàm faciat. Quo diffidentix iniecto semine, magnam deinde, sed ductim & pauxillatim, infert animæ stragem.

X I I.

Dicto audientes ille habebit subditos, qui suadet opere multa, pauca præcipit.

Vera est ac sincera illius obedientia, qui præcepti rationem non disquirat: certus, nihil majus aut melius à se posse fieri, quàm quod præcipitur.

Eum qui sanctæ Congregationi nomen dederit, decet ad parendum esse promptissimum, & communi bono cetera postponere.

*S*vadebat S. PHILIPPUS suæ Congregationis hominibus, communi bono privatum qualecumque studium, adeoq; consueta pre-eum ac meditationum exercitia posthabere. Nihil quidquam in
Sacratio

Sacrario sibi propriè vendicare, non horam, non aram, non indumenta, non aliud quidvis peculiariter captare: sed potius quid è re fuerit aut voluntate communitatis, quòve loco aut tempore factò opus sit, ex eo qui Sacramentum administrat intelligere.

XIII.

Divinorum Sacramentorum usus frequens, & bonorum consuetudo, pia desideria, nutriunt, augent, & confirmant. Ut igitur in Dei cultu, & sanctioris vitæ proposito fortiter & suaviter perseveres, nec ab eo sensim excidas; tibi studiosè sectanda est bonorum societas: horum enim assidua consuetudo, haud minùs quàm frequens Sacrorum usus mysteriorum, firmitatem animo dabit atque constantiam.

XIV.

Religiosæ Congregationi nomen daturò, in iis præcipuè rebus voluntas compescenda est, & subigenda, quas non nisi repugnanter admittit aut dimittit. Quò enim accuratiùs in hac domandorum affectuum disciplinâ profecerit, eò faciliùs in arrepto persistet instituto, & ad sanctioris vitæ metam feliciùs pertinet.

XV.

Qui propriâ voluntate decrevit inediâ, cilicio, flagellis, funiculis, aliisve spiritualis disciplinæ instrumentis corpus affligere; simulatquæ sacræ Confessionis ministro aliter visum esse cognoverit, mox eius monito libens cedat, credatquæ. Neque obtinendæ licentiæ studio nimium laboret de Sacerdotis iudicio in suam sententiam pertrahendo.

XVI.

Si quis Confessario, consuetam statis diebus Synaxim sinterdicenti, vel eam in tempus aliud differre suadenti, obtemperare noluerit; sed imperii sive moniti salutaris impatiens, sumendæ Eucharistiæ proposito præfractè adhæserit; is profectò non animi Deo verè addicti specimen hoc factò dederit; sed indicium potius obstinatæ atque induratæ mentis, quo nomine tanti Communionis mysterii indignissimus non immeritò habeatur.

XVII. Non

XVII.

Non est divexandum corpus fame, vigiliis, flagellis, cili-
ciis, aliisve eiusmodi cruciamenis, absque Sacerdotis
conscientiæ rectoris consilio aut permisso. Ista enim talia
quisquis aliter, suoque arbitrato usurparit, aut valetudini &
corporis sui constitutioni detrimentum inferet, aut superbiæ
spiritum induet, & inanem rei bene scilicet gestæ persua-
sionem.

XVIII.

Eodem omnes, at non eadem viâ tendimus. Neque
prudens est animi director, idem à singulis exigere,
& imparibus humeris par onus imponere; multò minus per
easdem meditationum sive actionum exercitationes, qui-
bus adductum se & adiutum ipse meminit, unumquemque
pertrahere velle, ac perficere. Spectandæ sunt vires, & inge-
niorum mira varietas: ne, quibus robustior aliquis juvari
erigi que possit, iisdem imbecillior alius lædatur aut proster-
natur: sed neque cuilibet, licet ad optima in speciem anhe-
lanti, aut facultatem flagitanti, statim, quidquid arridet, erit
permittendum: quin potius utilissimum erit, solita quorum-
dam exercitia consultò interrumpere; sive ad eorum ar-
dentiores animos aliquâ remissione laxandos, sive ad subi-
gendum affectum illum à naturâ insitum, quo suis fortè de-
cretis arctius adhærescunt.

XIX.

Quisquis Sacerdos, Pœnitentiæ Sacramenti minister, cali-
tus acceptæ potestatis haud satis memor, confitentium
apud se obedientiam exigere atque exercere sive negligit, sive
aliquo ad hominem aspectu subveretur; is certè neque rectè,
neque ex usu facit; sed abutens sui honore muneris, sanctum
laborem fructu præcipuo fraudat. Neque enim tam illi in-
cumbit, ut multa molestaque onera pœnitentium corpori-
bus imponat, quàm ut audacioris intellectus coërceat te-
meritatem, affectusque ipsorum indomitos paulatim divinæ
reddat veritati credulos, & voluntati morigeros.

XX. Qui

X X.

Qui vitæ religiosæ institutū in eâ iam familiâ amplexus est, in quâ, morum antiquorum & Regulæ neglectu, vivitur vita licentior; si divini oris Spiritûs aliquem adhuc fervorem perferat ac retinet, nihil est cur ab hoc cœnobio ad aliud, captandæ severioris disciplinæ specie, transire debeat: quin potius in electo vitæ genere idcirco perseverare, quòd statuerit Deus vel unius ipsius exemplo atque industriâ ceteris illius loci fratribus opitulari; atque ita univertsum Ordinem in ordinem redigere, sensimq; mores priscos reducere ac stabilire.

SANCTVS PHILIPPVS NERIUS *suspectam habebat omnem mutationem; neque ei probabantur, qui, etiam spe melioris operis, aut perfectioris statûs, ab inchoato bono temere resilirent: quia stygius ille tenebrio, & vere lucis hostis, fœtâ sæpè lucem induit & ingerit, ut fallacis boni specie solidum eripiat bonum. Et verò istam in proposito firmitatem atque constantiam non à viris tantum religiosis, sed & à laicis quoque, seu secularibus hominibus exigebat; curabatq; sedulo, ne eorum, qui ad se vel conscientie levanda, vel spiritualis discipline causâ ventitarent, quisquam ab instituto jam arrepto, animi levitate, aut aliquâ novitatis illecebrâ decederet.*

X X I.

Viro religioso, qui ex eo loco, ubi cum spirituali multorum fructu habitat, ad alium ex obedientiæ lege transmittitur, absque ullâ cunctatione aut tergiversatione omnia sunt obstacula removenda, quantumvis planè & propè liquidis ipse coniciat argumentis, se non nisi magno aliorum bono eo fuisse loco permansurū; certum autem econtrâ & quasi perspectum habeat, se, quòd ablegatur, vix illic salutis aut usui ulli futurum. Quid enim ex se statuerat Deus cum ignoret, id ex Superioris placito securius certiusque discet. Hoc indicat ipsemet Deus, se fructum illum, tantoperè speratum, aliunde quàm ab hujus hominis expectare industriâ.

L I

Hic

Hic enim non solum id spectandum, ratumne & gratum habeat Deus bonum istud quod prætenditur; sed hoc potissimum, cuius operâ, quâ ratione, quove tempore aut loco id curatum perfectumque velit. Sunt autem hæc talia nullâ certiore, quàm obedientiæ veræ trutinâ examinanda ac discernenda.

XXII.

Homini Christiano admodum fructuosa est delictorum apud Sacerdotem frequens accusatio. Hæc enim animam emaculat, sensumque perfunat, atque unâ vires eius reparat, auget firmatque ad spontaneam ac iucundam divinæ legis observationem. Die igitur peccatorum expiationi præstitutâ, haud facile Confessio prætermittenda est, ne melioris quidem alius in speciem rei gerendæ ullo prætextu. Et enim præmisso illo reconciliatæ gratiæ Sacramento, animus tranquillior factus, quidquid demum incumbet negotii, id omne eò facilius feliciusque conficiet.

XXIII.

Peccata apud Sacerdotem confitentes, ea primo loco enuntiare debent, quæ aut graviora videntur, aut quorum ipsos ex animo pœnitet, pudetque quàm maximè. Ita namque & superbo dæmoni major accidit confusio; & homini sic pudibundo ac verè pœnitenti utilior fit ipsa Confessio.

XXIV.

VT coniugum duorum unus sit animus, & pacata familia, juverit, si uno eodem utantur animi directore seu Confessario.

XXV.

Qui post vitam longo iam tempore honestè ac laudabiliter transactam, peccato demum succubuit, non alio præstantiore, magisque præsentaneo remedio ad prioris innocentiae tranquillitatè reduci potest, quàm si ad solemne aliquod pœnitentis animi specimen edendum inducatur; ad eò, ut quidquid delicti patrasse dolet, modestè candideque retegat coram viris secundùm Deum amicis, quibus ob insignem

fignem vitæ integritatem hæc fiducia meritò debeatur : talem enim Deus sic ultrò prostratum pristino statui restituet, exaltabitque.

X X V I.

Morbo gravi afflictus, & lectulo jam affixus meritò hæc secum meditari debeat : Aurem ecce mihi Deus hoc morbo vellicat; neque jam dubium, quin, meâ offensus ignaviâ, maius aliquid à me suo jure deposcat. Hujus igitur ope & gratiâ, certum mihi nunc & firmiter decretum mutare mores, vitamque instituere meliorem. Est quippe Deo longè gratissima illius humilitas, qui se ne inchoasse quidem quidquam solidæ virtutis agnoscit. Quamquam & nobilioris modestiæ fuerit hæc confessio: Fugio deinceps, ô Deus, speciosas illas mutandæ vitæ, virtutisque sectandæ pollicitationes: ore quidem multa magnaque sæpè spondeo; re & opere nihil efficio: meis nempe viribus, quas imbecilles & verè nullas nunc experior, hæctenus frustra fesus, frustra nixus. At jam verò, cum, præter malum, nihil à me possim effectum dare, age tu, Domine; de me ex animi tui sententiâ statue.

X X V I I.

OMni homini Christiano assiduum cum dæmone malo debet esse certamen. Tu si in hoc victor evadere desideras, vide ne quidquam tibi ab induciis oblatis, aut fucata securitatis specie promittas: certus, hostem nocere quàm maximè, cum lætioris ostentatione frontis blanditur, deque tuis votis etiam videtur esse sollicitus.

X X V I I I.

Nvllâ re faciliùs superbissimi dæmonis vel elides fastum, vel astum eludes, quàm spontaneâ tui demissione & cordis humilitate, quâ & teipsum homo homini perspicuè, simulque illecebras, quibus impugnaris, aperis, & animi conscii labes sacrâ Confessione detegis, lacrymisque detergis.

X X I X.

Insurgentibus tentationibus, atque hæc ista tuo animo insurrantibus; Reperto fortè marsupio auri pleno, quod, eu-

jus sit, non ignores, quid ageres? tunc aurum istud hero suo restituendum curares?

Aut, si eò loci infensum tibi hostem offenderes, ubi, ventante nemine, ac ne conscio quidem, penes te sit eum interficere; quid? an non tibi videris illum ita commodè obvium è medio sublaturus?

Aut jam denique, feminâ solâ tibi sic quoque occurrente, quid tibi tunc animi? Optimum fuerit tentationi sic simpliciter respondere: Ego quidem quid facturum essem, penitus ignoro; quid tamen factum mihi tunc opus esset, nunc scio. Nec sanè illius æquè bona esset responsio, qui se tantum nefas negaret umquam admissurum. Istud enim specimen quoddam exhibet exorbitantis fiducia earum virium, quæ nostræ non sunt.

X X X.

Quo tempore pio Dei cultori ab afflictione, solitisq; animi molestiis cessatio aliqua sive induciæ dantur, ita ut, velut securus, nulli tunc injuriæ, nulliusq; hostis incurfibus manifestè pateat; magnoperè juvabit, ardori pietatis excitando atque integrando, si malignum ac protervum quempiam sibi obvium cogitatione depingat; fingatq; quidquid hætenus boni nominis ac famæ sibi quæsitum fuerat, id omne ab illius virulentâ linguâ, fœdissimis convitiis maculis aspergi ac dehonestari; neque verò his contentum nebulonem, atrocibus verbis atrociora quoque adicere verbera; atque aded indecora à pugnis, à fustibus, à gladio vulnera, etiam in faciem infligere. Sic porrò tam male habitus, animum iniqui facinoris indignitate exasperatum inducat ad faciendam reo delicti gratiam, noxiamq; hanc omnem, amore IESU CHRISTI atque exemplo, remittendam; atque ita animi motibus ratione perdomitis, omniq; vindictæ affectu Dei amore sedato, studeat hæc licet fictas injurias, haud minore animi virtute, quàm veras condonare. Tali enim cogitationum usu, velut internis velitationibus exercita mens, assuescit mansuetudini; facilemque ignoscantiam discit. Non secus ac miles, qui ubi arti gladiatorie operam

operam dedit, manumq; jam frequenti prolusione tractandis armis habilem agilemque reddidit, eam demum quam didicit artem, in verâ ac seriâ cum hoste pugnâ naviter serioque exercet.

X X X I.

IN integrâ corporis & cordis puritate, verâque castimoniâ constanter permanere desideranti, mirum in modum proderit omnes dæmonis impulsus apud Patrem spiritualem expromere, etiam cum procul abest à culpâ: adversusq; illum etiam has ore minas gerere & intonare: Ego te, spurcissime, reum peragam ad sacrum tribunal; tuas ego sordes apud animæ meæ judicem producam prodamq;. Fugienda quoque illi est peccandi omnis occasio. Nec est cur quispiam fidentiùs apud se dicat: Hæc quidem femina est, sed mihi consanguinea, sed soror. Etenim diabolus, ut vaser est & versutus, & in Logicis argutiis versatissimus, id semper molitur, & non rarò efficit, ut, qui tentatur, sepositâ sanguinis ratione, feminam ut feminam, non ut sororem intueatur.

X X X I I.

SVnt verò libidinis illecebræ & carnis tentationes omnibus formidandæ ac fugiendæ; omnibus, etiam morbo aut senio propè confectis; & quamdiu oculos adhuc claudendi aperiendiq; vis & facultas aliqua superest. Nam spurcus ille fornicationis spiritus non loco, non tempori, non denique personæ ulli parcat.

X X X I I I.

PLerique dum corporeæ voluptatis stimulos aliasque tentationes patiuntur, anxie sæpenumerò dubitant, an ad oblectationem sensuum animi quoque consensus accesserit. Quisquis igitur sedatâ jam tentationis tempestate, oppositæ virtutis amorem pristinum, simulque vitii, ad quod instigabatur, conceptum jam antè odium adhuc animo retinet; certò sciat se illi quod fortè sensit illectamento, aut tentationi, minimè consensisse. Idemque prorsus de eo sentiendum, cui, an verè consenserit, adè non constat, ut istud juramento firmare non audeat. Nam de vero ac delibera-

to consensu facile est animo discernere , ac sententiam ferre .

XXXIV.

Tentationis vi jam victâ, aut ejus impetu desinente, non expedit curiosâ ratiocinatione disquirere de consensu: solet enim istud examen hostem antea fugatum quasi revocare, atque ita sopitum jam ignem de integro suscitare.

XXXV.

Qui castè vivit, eò alteri succensere aut indignari caveat, quòd in impudicitix labem aliquam prolapsus sit: hominis potiùs, ut homo, commiserescat: ne & ipse haud multò post in similem ruat turpitudinis maculam ; atque ita superbiâ proprii inspectione probri castigatâ detumere discat.

XXXVI.

Iuniores, & experimentis adhuc teneris nitentes, ut impuritatis omne discrimen evitent, minimè debent, mox à refectis cibo viribus, sese in secretum cubiculum abdere, aliâsve solitudines sectari; seu legendi, seu scribendi, seu quidvis aliud agendi specie, sive causâ. Nam diabolus id temporis solivagum hominem vehementiùs, & nequioribus ad impudicitiam stimulis exagitat, quos dæmonium meridianum vocat Scriptura: à quo liberari Rex ille & Propheta optat, orat, obsecratque.

XXXVII.

Quisquis recenti adhuc devotionis insolitæ flammâ fervidus, nequedum sui periculum ullum fecit, sed neque sacri tirocinij specimen aliquod feliciter edidit, hunc nondum decet dirigendis aliis, & ab inolitâ pravitate ad meliora reducendis operam sumere. Optimum verò ei sit divinâ primùm gratiâ stabilire cor, seq; adversus hostilium tentamentorum insultus diuturnâ exercitatione armare atque animare; animum alienæ manuuctioni committere; firmâ denique fide credere, nihildum se facti habere, sed vixisse hactenus inertem prorsus atque inutilem: ne alioqui neglectâ, ut assolet, animi modestiâ, in superbiæ barathrum miserandum in modum corruat.

XXXVIII. Præ-

XXXVIII.

Praestat, ut plurimum, aliquanto largiore quam parciore cibo corpus alere: si quid enim, in eo quod sumptum est, modum excedat, id facile, resumpta sobria vitæ formulâ, corrigitur: verum ubi nimiam jam inedia confectæ sunt vires, & corporis labefactata constitutio; vix ullâ deinceps alimoniâ aut medelâ ad pristinam illam temperiem reducitur. Tanti mali non ignarus humani generis hostis, eos praefertim, quos velle videt secundum Dei legem gratiamque vitam instituire, pietatis specie, ad corpus jejuniis & laboribus macerandum impellit; ut hac austeritate temerè susceptâ debilitati, reddantur impares muniis & oneribus certiore aliâ fructu subeundis; aut certè ut morbi molestiâ deterriti, consuetas virtutis actiones missas faciant, atque ab inîtâ veræ virtutis viâ turpiter gradum referant. Quocircâ, etiam sapientum iudicio, pluri aestimantur illi qui carnem rationis moderamine castigantes, toti sunt in intellectu coercendo, & voluntate humanâ divinæ subjiciendâ & conformandâ, quàm qui neglectâ animi curâ solum corpus adfligere contendunt.

XXXIX.

Est Dei seruo patientia perquam necessaria; nec est cur animo cadat, rebûsve asperis tangatur aut angatur nimium: dura quæque potius divinæ consolationis fiduciâ fretus fortiter ferat. Quem enim Deus affligi finit, haud multò post cumulâtè solatur ac remunerat. Neque aliud est hominis Deo dediti vita, quàm consolationis internæ, & vexationis semper alternata vicissitudo.

XL.

Devotam Deo mentem decet ad tristia æquè ac læta esse paratam; nihiloque avidius consolationum mella degustare, quàm earum subtractionem aut dilationem tolerare.

XLI.

Hominem tædio subinde affectum, & sensuum importunis appetitionibus exagitatam haudquaquam decet
animo

animo cadere. Nam quâ nos potissimum virtute donare vult Deus, atque induere, eam ipsam adversi representatione vitii, atque illecebris probare consuevit; ut, subactò longâ colluctatione vitio, virtutem variè diuque agitatam tranquillè tandem placideque possideamus.

X L I I.

VIta humana vel infernus est vel paradifus. Nullus hîc purgatorio relictus locus: etenim afflictiones atque ærumnas æquo animo & patienter accipientibus, cælum est; ceteris, non nisi repugnanter ferentibus, infernus.

X L I I I.

EI qui afflictionem seu crucem suis humeris, à Deo benignè impositam non satis æquo fert animo, meritò dici possit: Tu quidem haudquaquam dignus eras, quocum tam benignè Deus ageret, & quem tanti beneficii honore dignaretur.

X L I V.

Nihil æquè animum inducit ad mundi hujus & humanarum rerum despectum, atque frequenter angî varieque vexari. Sunt verò illi miseri iure censendi, qui ab hujus scholæ disciplinâ excluduntur.

X L V.

Sciscitanti quæ crux aut quæ tentatio fidei Dei seruo gravissima ac molestissima videri debeat; paratissima fuerit responsio; Gravissimam tentationem crucemque esse hanc; crucis ac tentationis diu expertem vivere.

X L V I.

TAntò major elucet in homine Dei amor, quantò majore exardescit desiderio aspera quæque ac dura tolerandi; idque non aliâ quàm istius amoris testificandi causâ.

X L V I I.

TIronem, & rudem adhuc in re spirituali discipulum oportet Angeli primùm vitam vivere, ac deinde hominis: adeò pro Dei more fit, ut hæc vita illi, & huic illa, cessione & successione vicariâ, sufficiatur. Nam in ipsis spiritualis vitæ primordiis pascit Deus animam dulcioris lacte spiritûs,

spiritus, ei que supernae consolationis caeleste quoddam ne-
 etar instillat; ut eam castissimis illis deliciis illectam, sensim
 à curis studiisque terrenis deglutinet, abjungat atque divellat.
 At, subductâ deinde manu, eam ablactat, & intra puros hu-
 manae naturae limites destituit; quod probetur, quam robusta,
 quamque solida sit eius virtus: num seipsam in conflictu
 naviter juvet, urgeatque, velut ab omni aliunde spe atque
 ope divinâ propemodum derelicta; quamvis eam Deus
 numquam deserat. Vbi verò aliquamdiu validè viriliterque
 restitit, molestiasque omnes, & blanda malorum irritamenta
 pugnando & fugiendo pervicit; duplicat Deus, augetque
 quas antè subtraxerat caelestium solatiorum suavitates: at-
 que ita homo Angelum in terrâ referens, in mediis labori-
 bus & molestiis, velut absque ullo laborum ac molestia-
 rum sensu vivit.

X L V I I I.

CVM quis insolitum aliquem novi spiritus ardorem ex-
 peritur, is tunc animum seriò componat, & ad tenta-
 tionis imminentis & crucis ferendae patientiam se praeparet:
 atque interim, dum fervet adhuc spiritus, robur à Deo gra-
 tiamque postulet, quâ adiutus, placido animo ferat quid-
 quid caelitus fuerit decretum; petatque, ne ulli vel levissi-
 mae culpae, tentationis importunitate victus, umquam suc-
 cumbat.

X L I X.

DEI servus suscepturus gloriosum Corpus Domini Iesu
 CHRISTI, in quo reconditae latent caeli deliciae, Dei
 in se timorem excitare debet, seque etiam solito diligentius
 armare atque animare adversus imminentium tentationum
 insultus: sunt enim magna munera quae per haec myste-
 ria Deus homini confert; sed ad laborem & pugnam, non
 ad securitatem inertis otij, quod divina Gratia non minùs
 exhorret, quam Natura vacuum. Eapropter & iunioribus, &
 Christianae militiae disciplinâ atque experienciâ nondum
 eruditis, haud sanè convenit frequentior ad hoc tremen-
 dum ac suspiciendum Sacramentum accessus.

M m

L. Ægri-

L.

Ægritudines, calamitates, ærumnæ, & quæcumque molestia hanc miseram vitam infestare solent, neque formidanda nobis sunt, neque fugienda; sed patientis animi robore superanda. Si enim vel unam miseriam aut crucem effugeris, mox in aliam, eamque graviolem, incurres. Nam qui timet pruina, irruet super eum nix; & ursum fugienti occurret leo.

L I.

Nequaquam rogandus est DEUS, ut cruciatuum molestiis, divitiarum aut deliciarum illecebris, aliisve id genus tentamentis nos adoriatur & exercent; quasi ferendis istis ac superandis pares simus. Modestâ potius fiduciâ petenda est ab eo facultas & facilitas, quâ id omne læto tranquilloque animo toleremus, quod fidei nostræ explorandæ causâ nobis evenire permiserit.

L I I.

Homini nihil oratione utilius; quâ cessante, nulla spes est diurnæ constantiæ in semel inita spiritualis vitæ viâ. Est igitur nobis hoc salutare mireque efficax orationis exercitium quotidie usurpandum: sed ex eius tamen sententiâ & consilio, quem penes est conscientiæ nostræ sacra secretaque inspectio, arbitrium ac directio.

L I I I.

Nihil est quod magis aversetur ac reformidet humanæ salutis hostis, quàm orationis assiduitatem; nihil, quod majori contentione vel impedire, vel interrompere conetur.

L I V.

Homo negligens studium divinæ orationis, animal esse videtur expers humanæ rationis.

L V.

Fuit hoc in more positum, institutoque Majorum, ut qui se totos, suaque omnia divino cultui devovissent, breves aliquot ad Deum preces semper in promptu haberent, quibus, velut ignitis jaculis, cælum per diem subinde peterent; atque

atque ita mente à sæculi fœcibus studiisque paulisper abductâ, ad Dei contemplationem continuè & sine frustratione adspirarent. Hanc orandi formulam sequi quisquis in animum moremque induxerit, is fanè vel modico labore fructum faciet, hominum fide & spe suâ longè majorem.

L V I.

Quamvis DEUS vota precesque nostras, quibus aliquod gratiæ donum postulare jam cœpimus, velut aure surdâ præterire aut procrastinare videatur; non idcirco nobis de orationis ardore quidquam remittendum est: sed id curandum potius, ut quod beneficium orationis initio sequebamur, id ipsum orationis constantiâ ad extremum assequamur.

L V I I.

Pla & constans ad Deum oratio numquam absque fructu aliquo funditur. Sæpè tamen ad tempus fructus iste latet; patet verò, patetque tandem, cum Deo ita visum; & sensui quoque orantis se insinuat, imò menti: cui magna tunc & mira oboritur tranquillitas, & placidissimi affectûs insolita quædam suavitas, divinæ munificentix aut benevolentix saltem index; atque adeò beneficii si nondum impetrati, voti certè jam exauditi testimonium.

L V I I I.

Vbi spem vel initium aliquod optati beneficii videmur oratione consecuti, non priùs ab orando cessandum nobis est, quàm speratâ illâ gratiâ plenè potiamur. Solet enim interdum DEUS inconstantiam nostram, & precationis intermissionem ostensæ beneficentiæ dilatione castigare. Cum igitur æger aliquis, pro cuius salute Deum precari cœpimus, meliusculè jam habet, haudquaquam remittendum est orationis studium. Quæ enim valetudo orationis ope reflorescere potuit, ea eiusdem assiduitate & constantiâ suam assequetur maturitatem, atque integritatem obtinebit.

LIX.

Efficaces ad Deum preces dirigere cupienti, initio necessaria est humilis animi profunda demissio, quâ se prorsus indignum agnoscat, qui coram tantâ Majestâte vel apparere audeat. Atque ita suæ miseræ atque imbecillitatis memor, & velut ad nihilum redactus, divino præsidio atque illustrationi totum se committat; à quo deinde quid, & quo modo orare debeat, plenius erudietur.

L X.

ANimus Christianæ disciplinæ patientiâ eruditus, humiliq; obedientiâ subactus, & sui propè jam victor, est ad orandum Deum optimè comparatus. Quisquis autem ad familiarem illum cum Deo sermonem vehementer adspirat, dominante adhuc opinionum atque affectuum turbâ, is irritò sanè conatu laborat; facitq; etiam nimis agendo, ut nihil agat. Nam ut avicula suis nondum alis accincta implume corpusculum humo tollere, & ad volandum in aëra librare frustra tentat; ita indomitus, suiq; haud satis compos animus, incassum assurgere nititur ad rerum cælestium contemplationem.

Idcirco S. PHILIPPUS NERIUS sciscitanti quænam optima esset orandi ratio, hoc solum respondit: Corde tantum humilis esto, & dicto audiens, & te Spiritus sanctus nobilissimam simul & paucissimis cognitam orandi methodum docebit.

L X I.

ORantem vehementer interdum commovent ac percellunt occurrentium imaginum spectra; quorum importunitate victi plerique ab incepto desistunt: malè quidem istud, & parum prudenter. Est enim orationis institutæ series, despectis istorum phantasmatum ludibriis omni animi conatu continuanda. Solet quippe DEUS optimus, ea bona quæ donare justè sapienterque distulit, supplici demum perseverantiæ, vel horæ momento, benignè largiri.

LXII. Qui

L X I I.

Qui Deum vero ac sincero amore diligit, ejusq; sacrosanctam legem, opem, atque internam operationem rebus omnibus anteponit; orationis interdum tempore perfert lacrymarum aliquem defluxum, & cum novo celestis gratiæ concursu tantam spiritualium suavitatum degustat abundantiam, ut exclamare cogatur, Domine dimitte me.

L X I I I.

Qui divinæ consolationis influxu destitutus, nihil præter cordis ariditatem ac sterilitatem spiritûs experitur, pauperis ac mendici se coram Deo instar habeat; & eâdem quâ mendici alii solent habitûs atque affectûs simplicitate nunc ad hunc, nunc ad illum Divum quasi tutelarem confugiat, stipem ab illis spirituales emendicaturus. Iuvabitq; interdum hoc ipsum non mente solùm, sed externo etiam opere perficere, & reipsâ Sanctorum quædam adire templa, ibique eleëmofynæ nomine calamitatis internæ solatium aliquod suppliciter postulare.

L X I V.

Oculos intentiùs defigere in imaginem præsentem & sensim noxam afferre possit. Picturam tantùm obiter, & excitandæ memoriæ causâ inspexisse sufficiat, qualecumq; nostræ salutis monumentum ea referat. Si verò eorum, qui inter Cælites sunt relati, effigiem aliquam tabella repræsentat, eò nobis simplex ejus aspectus valeat, quòd illustria virtutum exempla, quibus illi olim in Ecclesiâ Dei claruerunt, in mentem revocet; stimulumq; addat ad eorum sectanda vestigia, opemque implorandam.

L X V.

Sanctorum dicta & facta, diligenti lectione observata, hominem egregiè præparant ad benè & cum fructu orandum: suntque tunc vel maximè volvenda animo, cum ad ea suapte sponte fertur. Vbi verò magis ad considerationem trahitur vitæ & cruciatuum Domini nostri IESU CHRIS-

STI, juvabit pio affectui ceu divino afflatui obtemperare; idque solum meditari, quod instinctus mentis & cordis ardor repræsentarit.

L X V I.

VItæ Sanctorum ut cum pietatis aliquo sensu & animi fructu legantur, non vanâ sciendi cupiditate, aut præcipiti affectu legendæ sunt; sed paullatim, sed tranquillâ & sedatâ jam mente. Atque ubicumque lector pœnitentiæ salutatis aculeo tangetur, sentietque se solo rerum æternarum capi aut rapi desiderio, illic juvabit clauso codice, & abrupto sacre lectionis cursu gradum sistere, & devotionis ardorem, ac spiritûs accensi dictamen interim sequi; donec eo defervescente liber ac lectio resumenda videatur.

L X V I I.

INter alia à Deo precibus petenda, non parum eminent perseverantia in obsequio divino, & pietatis exercitationibus. Cui enim neque rerum humanarum tolerantia, neque constantia in melioris vitæ proposito defuerit, hunc tandem DEUS magno sui spiritûs ardore succendet.

L X V I I I.

Pietatis externa species interdum fallit; nec internæ devotionis indubitata habet significationem: sed neque lacrymæ clara signa sunt religiosi ac Deo devoti affectûs. Ecquis enim feminas eò sanctas duxerit, quòd semper in promptu lacrymas ac velut venales habeant?

L X I X.

Spiritualis vitæ studiosis admodum periculosa sunt visionum divinarum seu revelationum desideria: multos enim cupiditatis istius vanitas in horribilis nequitie ruinam ad extremum abripuit.

L X X.

AD virtutem id quoque pertinet, omnem vitare speciem singularitatis; & nolle videri esse, aut posse, aut facere quidquam præ ceteris.

Fuit

Fuit S. PHILIPPUS NERIUS suae istius doctrinae cultor & custos admirandus: adeo ut ceteris in hoc genere sui temporis hominibus antevertisse, ac palmam praeripuisse videatur. Nam eximia natura & gratiae dona, quae Deus illi cumulatissime contulerat, eam solertiâ celare aut velare didicerat, ut ne iis quidem pateficerent, quibuscum assidue & familiariter versabatur: nisi quod interdum, praeter votum atque opinionem, de lucis illius internae fulgore velut quidam radius emicaret. Neque enim sic semper potuit latentis gratiae dissimulare lumen, quin aliquid transluceret; ut in lampade fit, quae lucernâ obducitur. Serio itaque cavebat, ne loquelâ aut vestitu affectato, aliisque externis indicibus solidum illud ac singulare sanctimoniae studium palam faceret: ea potius dicere ac facere solitus, quae vel imperitiâ vel imprudentiâ speciem aliquam haberent, quod talis ipse quoque apud homines haberetur. Nec verò apud viros generis nobilitate, aut doctrinae famam celebres, ad se honoris & alloquii causâ ventitantes, quidquam de caelestis illius sapientiae fonte promebat; sed earum potius exhorrescebat rerum mentionem, è quarum commemoratione laudationis aliqua materies nasci posse videretur. Non igitur magistrum agebat sacrae & spiritualis doctrinae; quin potius trita atque vulgaria loqui amabat, & passim obvia. Atque adeo earum tractationem rerum, quae ad spiritus notitiam aut directionem spectant, apud homines praeceptis talibus jam imbutos, serio & datâ operâ vitabat: assuetus, non nisi apud candidas docilesque mentes de arctiore illâ Christiana vitae semitâ familiares miscere sermones: ubi nimirum spes fructus & messis uberioris adesset; abesset autem inanis gloriae omne periculum. Enim verò fixum illi ratumque erat, apud magnos praesertim viros abiicere sese, & cuiuscumque nominis vel auctoritatis omnem sibi opinionem adimere. Idque eam dexteritate moliebatur, ut quem ipse ad scopum collinearet, ne perspicacissimo quidem ingenio liceret suspicari. Quae profectò maxima est virtus, & Romae, si uspiam alibi, perquam necessaria; ubi in mediâ hominum luce vivitur; ubi animi internas opes prodere, vix sanè aliud est, quam perdere.

Verùm ad institutam salubriam illius monitorum viam, unde digressi sumus, revertamur.

L X X I.

Raptus, extases, fusæ in propatulo lacrymæ, & id genus alia, non immeritò suspecta habentur. Gratia enim secretum amat, & solitudinem cordis; nec nisi plurimum bono seipsam prodit. Natura autem corrupta suam amat ambitq; excellentiam, eoq; apparere affectat, & videri. Viris igitur Ecclesiasticis omnis exterior pietatis ostentatio præcipuâ curâ fugienda est; cum ne superbiâ ipsi efferantur, sibiq; placeant, tum ne præsentibus simulatæ pietatis aliquam ingerant sive ingenerent suspicionem.

L X X I I.

Vbi quis interioris gratiæ donum aliquod singulari Dei liberalitate consecutus fuerit; id sibi soli habeat, secretumq; servet: mox enim id ipsum facile perdet, si prodatur, & foras temerè producat.

L X X I I I.

Turpis quidem, meritoq; fugienda res est, gloriationis vanitas; sed hujusce vanitatis vana quoque est illa formido, quæ pusillum avertit animum à generosâ aliquâ pietatis & operum bonorum exercitatione. Nam levis ille gloriolæ sensus nihil de actionis honestæ merito tunc decerpit, quando non tam eius auctor, sive dux est, quàm comes: quamquam arctior illa lex Christianæ perfectionis, virtuti gloriam dumtaxat ancillari permittat, non autem comitari.

L X X I V.

Qui bonum aliquod opus exegit, si deinde quispiam alius istius sibi facti gloriam furtim adscribat, est sanè cur bono ac læto sit animo, idq; haud mediocri beneficii loco ducat, quòd tantillum humanæ laudis alienâ sibi fraude præripiatur: eam enim cumulatiore mensurâ apud Deum judicem recuperabit.

L X X V.

Quærenda sanè nobis est eruditio & doctrina; sed studio neque curioso, neque admodum anxio. Si quid verò est, quod jam plenè forsan didicimus, discamus illud ipsum

sum non vanâ aliquâ ostentatiunculâ producere, sed alto modestoque silentio tegere potius ac celare: atque ita efficere, ut conscientiæ scientia seruiat, & virtuti ac vitæ secundum Dei voluntatem instituendæ doctrina ancilletur.

L X X V I.

Hoc uno magnoperè fugienda sunt vana conscientiæ terriculamenta ac scrupuli, quòd animum suâ pace exuunt, & inutili mœrore dejiciunt.

L X X V I I.

Quorum adhuc animos exercent ac probant scrupuli, & formidolosæ anxietudo conscientiæ, suo illi iudicio sive opinioni debent omnino diffidere, directoris audire monita & exequi, nullâ umquam arte aliâ persanandi: ferias breves, & paucorum aliquot dierum inducias fortean habituri; numquam veram stabilemque pacem.

L X X V I I I.

Conscientiæ scrupulositas ut superetur, spernenda est. *Idcirco solebat S. PHILIPPUS iis, qui hac agitudine tenerentur, frequentiore Confessione interdicerere; quòd sensim discerent occurrentium scrupulorum terriculamenta pro nihilo ducere. Quin & pro more habebat, plerosq; sic affectos ad sacrosanctam Synaxim mittere, etiam inauditos. Ab isto quippe morbo interdum inducias quidem esse aiebat, vix pacem: sed eum ipsum non aliter, quàm animi humilis demissione superari.*

L X X I X.

Animi vires pietatis uni studio destinatæ nimiâ tristitiâ languescunt, & inquietâ sciendi, habendi aut agendi curâ dissipantur: tranquillâ autem lætitiâ, & moderatâ alacritate vigent, aluntur, & crescunt. Plenum illud liberæ mentis gaudium, homini virtutis ardua sequenti calcar addit, & assequendi spem animat, armatque facilitate constantiæ. Tu Dei verè amans, atque ideò virtutis studiose, noxiam animo tristitiam abjice, conscientiæ pacem, & amicam pietati alacritatem omni & uno affectu sectare & custodi.

N n

LXXX. Fi-

Fidelem Legis divinæ observatorem omnino decet lætitia illa verè Christiana, & demissi animi temperata quædam alacritas: sed eum tamen oportet diffusionem nimiam, & scurrilitatis omnem speciem studiosè diligenterq; vitare. Etenim qui vel procaci dicacitate, vel moribus ad auram popularem factis, siue fictis delectantur, haud umquam capaces futuri sunt divinius spiritûs, & internæ illius lucis. Eminere in istis & emicare fortean possint nonnulla in speciem bona, & aliquot felicioris naturæ dotes; sed quas paulò post inaniter ventilent, & absque solido aliquo fructu foras proferant ac producant; imò prodigant in brevi, perdantq;.

L X X X I.

Multùm ille in virtutis viâ promovit, qui propriæ voluntatis appetitiones domare didicit, & impotentis animi affectibus dominari. Hanc verò disciplinam qui nondum assecutus est, neque ejus assequendæ studio tenetur, is mille perniciosarum suggestionum fontem ac fomitem pectore inclusum gerit. Huic proinde homini proclive admodum erit tacite secum stomachari, caritatis infringere leges, amicitia vincula dissolvere. Rara huic erunt & interrupta gaudia, rara mentis ac frontis serenitas; sæpè etiam irrequieti animi triste nubilum vultu quoque palàm faciet: sæpè mœstus; & ut plurimum sibi aliisque molestus, de iis quæ sibi foris acciderint, mirum sæpè ac miserum in modum discruciat. .

L X X X I I.

Pestis est homini, præsertim Christiano, desidia. Nihil enim cuiquam æquè perniciosum est, atque inertis otii amor, & laboris honesti fuga ac tædium. Honestâ igitur atque utili semper actione occupandus est animus: ei maxime, qui cellula latebris inclusus, optatæ solitudinis quiete perfruitur. Iuvet hîc pios libellos manu ac mente pertractare; Sanctorum Vitam ac virtutes contemplari; sacra Scripturæ codices legendo pervolvere; Deiparam Virginem verbis Angelicis identidem salutare; cubiculum, lectulum,
libros

libros componere, aut quidvis aliud utiliter acſtitare; ne ſo-
cordem aut malè otioſum hominem prædo tartareus de-
prehendat.

L X X X I I I.

IN omni virtutis acſtione inchoandâ aut perficiendâ, fu-
gienda eſt tarditas & procraftinatio: omni enim momen-
to mors accelerat. Et verò ille felix, cui etiam adoleſcentu-
lo, aut juveni, magno Dei munere rei benè gerendæ tem-
pus ſuppetit, & occasio optimè de Deo & Eccleſiâ prome-
rendi.

L X X X I V.

E Arum curationi rerum, quæ ad nos ipſos propriè ſpe-
ctant, nihil tunc quidem loci aut temporis tribuen-
dum eſt, quando fraterna inopia noſtrâ ope vel operâ præ-
ſentaneâ opus habet. Qui enim, ut indigenti proximo ſuc-
currat atque opituletur, impetum cohibet animi aliàs ad
quæcumq; alia properantis, etiam ad ſolitum precandi mu-
nus; hic quidem Dominum IESUM relinquit, ſed ejuſdem
ipſius amore relinquit: quæ magna eſt animi virtus, paucis
admodum nota, pauciſſimis uſurpata.

L X X X V.

S Vnt, qui agendorum, ſeu legendorum graviore quadam
ſarcinâ ſeſe paulatim onerant, & tantum non obruunt:
plures Angelicarum Salutationum coronas, atque unâ pre-
ces horarias tum Virginis Matris venerationi, tum mortuis
piè juvandis dicatas, aliaque id genus religioſæ devotionis
officia ſibi præſcribunt: quibus omnibus pro huius aut il-
lius ſalute ritè atque attentè peragendis ſe totos, & temporis
ad alia deſtinati partem optimam mancipant: quæ eſſi ſin-
gillatim optima eſſe poſſint, ſic tamen cumulata adeò ſuper-
fluunt, ut non niſi gravatim quotidie perficiantur. Quo fit, ut
quæ præcipua eſt mentis & cordis oratio negligatur, adeoq;
& illa ipſa toties verbotenus recitata, ſemel ac ſimul tandem
ab animis fatigatis, & longo jam tædio victis abjiciantur.
Huic malo ut obviam eatur, moderatis exercitationibus

alenda est interna cordis devotio, nullo deinde die, quoad licebit, intermittendis.

L X X X V I.

Non omnia die uno sunt peragenda. Neque ad sanctimonix fastigium quatruido pertingendum: sed ab infimis ad summa perdetentim & velut per gradus eundum.

L X X X V I I.

Haudquaquam superbiæ tribuendum est, quodd alium, quamlibet sanctum, etiam sanctitate superare contendat. Qui enim sanctus esse studet, nihil aliud profectò desiderat, quam Deum amore summo complecti, atque honore præcipuo venerari. Atqui tam nobile desiderium, si fieri posset, etiam in infinitum deceat extendi; cum immensæ Dei majestati amor quoque immensus, honorque infinitus debeatur.

L X X X V I I I.

Difficilius frenantur qui nimia & seipsis majora moluntur, quam exstimulentur ii, qui pauciora & minora conantur.

L X X X I X.

Magna virtus est, & rarum hominis decus, animus prudens, idemque decori amans & aureæ mediocritatis; qui que intra recti honestique, limites se suaque continet. Hujus virtutis inopiâ extrema plerique audent; illi præcipue, qui nondum posito spiritualis disciplinæ tirocinio, corpus inediâ præter modum macerant, cilicinâ veste, & flagris excruciant; super nudâ humo, durisve asserculis somnum capiunt; & integras subinde noctes orando transigunt; atque ita, viribus nondum exploratis, durum ac rigidum vitæ genus suscipiunt: quod quia gratiæ cælitus acceptæ modulū excedit, fit tandem, ut animi corporisque viribus casso labore detritis, ne levioribus quidem rebus aut muniis deinceps obeundis sufficiant.

X C.

Qui curando ægro dat operam, eum Christi Domini loco habeat; sibi que persuadeat, quidquid obsequii mor-

morbido illi præstat, idipsum præstare se Domino IESU: tali enim stimulo incitatus, & impensiores exhibebit caritatem, & pretium operæ multò majus faciet.

X C I.

PResbytero ægrotum, & salutis incertum, opitulandi causa invisi, studiosè cavendum est, ne vatem agat; neve de illius desperata valetudine sententiam dicat: ne, ut fit, ægro postea convalescente, vani vaticinii memor, atque pœnitens, redditam proximo sanitatem iniquiore animo ferat.

X C I I.

Bona Ecclesiastica, Christi sunt hereditas & patrimonium: ideoque haud temerè profundenda, sed parcè admodum, & ex lege dumtaxat necessarij honestique usus infumenda.

X C I I I.

Bonorum sectator temporalium, numquam ea quæ Dei sunt mente percipiet, nec esse aut verè dici poterit homo spiritualis. Tu igitur ut mente liberâ clarâque penetres quæ sunt Spiritus Dei, vitamque ad ejus dictamen componas, affectum exue, curâque & studio abstine rerum caducarum.

X C I V.

NVlli omnino rei externæ, quantumvis minimæ, affectu adhærendum. Sed enim inter homines aliâque sensuum objecta planè nudum esse decet Christianum, optareque ad eam rerum omnium inopiam redigi, ut sibi manum ad stipem ostiatim porrigenti non sit qui vel quinque semisses tribuat.

X C V.

QVæ anima totam se Deo tradidit, tota est Dei. Et verò omnis ille amor, quem quis parentibus, carni, sanguini, sciendi studio, aut sibi ipsi denique tribuit; Deo, qui solus illo amore dignus est, universim detrahitur.

X C V I.

Possent decem homines, à privatorum commodorum affectu soluti ac liberi, orbem hunc universum à vitio-

284 S. PHIL. NERII MONITA ASCETICA SELECTA.
rum consuetudine ad verum Dei cultum atque amorem
convertere.

X C V I I.

Qui aliud quàm Christum desiderat, idipsum quod de-
siderat ignorat. Qui aliud quàm Christum petit, nescit
quid petat. Nescit eorum quidquam quæ facit, qui alius
quàm Christi amore aut causâ quidquam facit.

X C V I I I.

EA profectò anima benè habet, faciliq̃ ac felici manu-
ductione dirigitur, votorum ac successuum planè secu-
ra; quæ se suaq̃ cuncta divinæ voluntati volens libensq̃
resignavit tradiditq̃. Nec verò quidquam est, quod ho-
minem suæ consciùm imbecillitatis magis deceat, quàm li-
bera illa sui oblatio, cessioq̃ integra, Deo hisce aut simili-
bus verbis subinde testificanda: Domine, etsi me hæcenus
inutilem vixisse doleo, tuæq̃ bonitati usque ad eò ingratum,
ut nihil dum facti habeam, quo mea in te constent officia;
quando tamen visum nunc tibi me mundo ereptum evoca-
re ac suscipere, ecce me paratum: nutu & arbitrio tuo vivo
& morior: de me nihil aliud, quàm quod tibi gratissimum
fuerit, fiat.

X C I X.

ANimæ vitanti cuiusque vitii labem, etiam levissimam,
faciliq̃ veniâ dignam (ô æquè magnum atque ra-
rum Dei donum!) nihil sub cælo gravius acerbiusq̃ pos-
sit accidere, quàm quòd in hoc corpore morti obnoxio
claudi diutiùs constringiq̃ debeat.

C.

SVis cultoribus admodum benignus esse solet DEUS; eos-
q̃, ne improvisò atque imparati ex hac vitâ decedant,
vel signo aliquo præmonere, vel insolito suæ caritatis igne
ad optandam obeundamq̃ lætâ promptâque mente mor-
tem animare.

F I N I S.